

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

— Franciaország és a kisantant is békülni akar Németországgal

A biztonsági szerződés az a kérdés, mely egyéb fontos ügy mellett a legélesebben foglalkoztatja a Népszöveget. Briand vonatkozólag feltűnést keltő nyilatkozatot tett. Kijelentette, hogy legkésőbb október elejéig sikerülni fog találkozást összehozni Stresemann külügyminiszterrel. A szó most Németországra. Ezen a konfiancián — mondotta Briand — nyíltan az érdeklődésünk, hogy megnyugtatóan szerezzünk mindkét országnak, mert mindkettőben tönkre megyünk.

Genfi jelentés szerint a kisantant külügyminiszterei is egymásközött a garancia-nyilatkozatról tanácskoztak. Az a felfogás jelenleg érvényre, hogy

a Népszövegnek kell döntenie minden egyes esetben, ha a biztonsági paktum valamely rendelkezésén sérelem esik,

adály ha Oroszország megtámadja Lengyelországot, akkor nem Franciaország határoz afölött, hogy tartozik-e a lengyel szövetségnek fegyveres segítséget nyújtani, hanem a Népszöveg.

Briand külügyminiszter magáévátette ezt az angol álláspontot, melyhez most a kisantant is hozzájárul.

A Németországgal való úgynevezett gyománys barátság megőrzése céljából a kisantant tegnap elhatározta, hogy

továbbra is támogatni fogja az új francia békepolitikát.

A párisi cseh követ a tárgyalások után a következőket jelentette ki:

— Örömmel üdvözljük a garanciaszerződés lehetőségét a nyugati hatalmak és Németország között.

Csehszlovákia felajánlja ehhez közreműködését. Ennek következtében hajlandók vagyunk Németországgal a Népszöveg garanciája mellett döntőbírói szerződést kötni.

Ha ilyen szerződés semmiesetre sem állna megkötésben azzal a barátságos szerződéssel, mely bennünket Franciaországgal összeköt.

Genfből jelentik: A Népszöveg közgyűlése megkezdte az általános vitát a tánc és a fűtőkárság működési jelentéséről. Ahol Franco brazilai, Costa portugál és Cecil angol delegátusok a napirend tárgyalása előtt meleg szavakban parentáltak el Brantingot, Vivianit és Mererovics lett külügyminisztert.

Zahle dán delegátus tolmácsolta Dánának a Népszöveg iránt tanúsított bizalmát, majd ismertetette a dán javaslatot, amely nemzetközi és biztonsági paktummal való összekapcsolására vonatkozik.

A Népszöveg pénzügyi bizottsága elhatározta, hogy a holnapi ülés elé javaslatot terjeszt, amelyben javasolja Ausztria pénz-

ügyi ellenőrzésének fokozatos megszüntetését.

A genfi török küldöttség memorandumot nyújtott át a Népszövegnek, felajánlva a vitás mossuli kérdésben a népszavazás elrendelését. A Mossul-vidék lakossága követeli az idegen megszállás megszüntetését és az anyaországgal való régi kapcsolatok helyreállítását.

Politikai újságírók körében nagy feltű-

Benyújtották a közös listát a kamarai választásokra

A kereskedelmi és iparkamarai választások Nagyváradon ugyanolyan simán fogynak lefolyni, mint a mezőgazdasági kamarák. Nagyváradon hetek óta folynak a paktumtárgyalások, amelyek alapján a románok és a kisebbség is közös listával megy a választásokra. A jelölési határidő a törvény értelmében elérkezett és tegnap Dimitrescu törvényszéki elnök előtt megjelentek a jelölő kereskedők, akik a lefolytatott tárgyalások és meggyezés alapján betérjesztették a kereskedelmi és iparkamarai választásokra a jelölő-listákat. A jelölések teljesen szabályszerűek voltak és az elnök elfogadottnak nyilváníttotta a listát. Ezek szerint a jelöltek két csoportba és tizenegy kategóriába vannak beosztva.

I. Kereskedelmi osztály:

I. Bankok s biztosító intézetek Barbu Romulusz, Pappoudoff Teodor, Szemere Miklós, dr Popper Ákos.

II. Építőanyag kereskedők: Krausz Samu (Andrényi-cég) és Boreas Ioan (Nagybánya).

III. Élelmészeti cikkek kereskedelme: Marian Traian, Dancse Jakab és Beck Nándor.

IV. Ruházkodási cikkek: Pintescu Stefan, Sahan Jaques, Flegmann Armin és Reichard Dezső.

V. Különböző kereskedelem: Negulescu Athanas ezredes, Pacala György gyógyszerész és Sonnenfeld Gusztáv.

VI. Kiskereskedelem: Mezei János, Stern Béla, Schwartz Sámuel és Nistor Ludovic (Máramarossziget).

II. Ipari osztály:

VII. Élelmészeti ipar: Ardelean Ioan, Órás László, Markovics Maier (Szatmár) és Neubrunn Jakab malomigazgató.

VIII. Faipar: Martha Joachim, Eichner Sándor, Stern Ödön és dr Moskovits József.

IX. Fémipar: Gitye József, Imberus György, Szabó Jenő (Szatmár), Weinberger Ferenc (Nagyvárad).

X. Különböző ipar: Petrovici Mihály, Vancea Ioan, Rippner Farkas, Weiser Arthur.

XI. Kisipar: Bulbuca József, Mó-

nést keltett Chamberlainnek a nemzetközi sajtóhoz intézett felhívása, amelyben kéri, lehetőleg kerüljék az éles polémiát és azáltal segítsék elő a békélikeny hangulat kialakulását.

Ez a célzás a francia sajtónak szólt, akik ezt meg is értékelték és kedvtelenül hangoztatták, hogy Chamberlain feltűnően nemzetbarát beszédet mondott.

Ujabb genfi jelentés szerint Tornyai Gyula az erdélyi telepések képviselője elhatározta, ha beadványára néhány napon belül nem kap választ, egyenesen a tanács elnökéhez, Briandhoz fordul és kéri fogja, hogy a kérdést újból tűzzék napirendre.

nus Sándor, Dragos Stefan (Nagykároly) és Pop Anton (Máramarossziget).

A jelölés tehát megtörtént. Összesen huszonegy román és tizenkilenc magyar jelöltek a tagságokra. Ezenkívül hivatalból kilenc tagja van a kamarának. Ezek közül kettő magyar: Schuszték Adolf a kereskedelmi iskola igazgatója és Kerekes Manó tanár. Egy új tagja is lesz a kamarának, a női kereskedelmi iskola igazgatója.

Tekintettel arra, hogy a fent közölt névsor a paktumos listán szerepel, előreláthatólag más jelölő-listát nem fognak beadni. Szavazás így nem is lesz. A törvény azt is előírja, hogy a szavazás csak akkor tartatható meg, ha a választók egyharmada eljön leadni a szavazatát. A nagyvárad kerületben tehát hater ezerszáz választó kellene, hogy felvonuljon a törvényszékre, ami szinte a lehetetlenségek közé tartozik.

A választás napján tehát mindössze a törvény előírt formalításoknak tesznek eleget, de a fenti névsoron szereplők megválasztottnak tekinthetők. Egyedül abban az esetben lehetne meglepetés, ha valamelyik ellenzéki párt önálló listát terjesztene be még a pénteken, tehát a jelölési határidő utolsó napján. Ez azonban nem valószínű. A nemzeti-párti körökhez közelálló helyről nyert értesülésünk szerint a román nemzeti-párt nem fog jelölő-listát beadni. Az averescanusok álláspontja felől pedig megkérdeztük Jacob József volt prefektust. Az averescanusok tegnap délután értekezletet tartottak, amelyről ugyan nem szivárgott ki semmi, de az bizonyos, hogy a párt állásfoglalását határozták el.

Jacob József volt prefektus erre vonatkozólag a következőket mondta munkatársunknak:

— A közöttünk és a liberálisok között a mezőgazdasági kamarai választásokra kötött paktum a kereskedelmi és iparkamarai választásokra nem érvényes. Ennek dacára a néppárt külön listát nem fog betérjeszteni és amint látja, a paktumos listán a tagjaink nem szerepelnek.

— Ennyit mondhatok. A pártunk közlelbi álláspontjáról nincsen csak annyi közölni valóm, hogy ezeket a választásokat mi nem tekintjük politikai jelentőségűeknek.

A pénzügyigazgatóság a rongyos bankjegyeket visszautasítja

A pénzügyigazgatóságnál ismét megkezdtek az a tarthatatlan eljárást, hogy nem veszik el a rossz pénzeket. Egy nagyváradai nagycég öt leiselekkel akart fizetni, amelyek között volt kijavított 5 leise is. A pénztár az öt leiseket visszaadta s mikor a cég hajlandó volt, hogy kiválogatja a nagyon rongyos bankjegyeket s becseréli, kijelentette a végrehajtó, aki ezért a helyszínen megjelent, hogy csak nagy bankjegyeket fogad el s amennyiben egy órában belül nem fizet, végrehajtja a kincstár a céget. A cég erre 20 leiselekkel akart fizetni, a pénztár ekkor azokat a 20 leiseket, amelyek nem voltak ropogósak vagy kivasáltak, visszaadta, újból emlékeztetve kell ajánlanunk a pénzügyigazgatóság főpénztárának, hogy *rendelet van rá, amely így szól, hogy az elrongyolt bankjegyeket be kell vonni az állami pénztáraknak s többé nem szabad azokat kiadni.*

Hogy mi minden érheti a kereskedőket, mutatja a napokban megtörtént eset. Az összes nagyváradai trafikosok felszólítást kaptak, hogy az árúrt járó összegeket szolgáltatassák be a monopól pénztárába. A pénztár, több mint egy millió leit, aznap délután leadták a pénztárba, de nyugat az összegről kérésük dacára sem kaptak. Másnapig teljes bizonytalanságban voltak afelől, hogy mi lesz a pénzüikkel, drukoltak s ha tényleg nem is volt okuk az aggodalomra, mert az árut másnap megkapták, de még sem szabad megtörténnie, hogy egy állami hivatal nyugta nélkül vegyen át a felektől milliókat. Mi történt volna, ha közben a pénztárost baleset éri vagy meghal, vagy betörnek a pénztárba. Nagyon kezdetleges módszer az, amit most megírtunk a ennek nincs helye egy szervezett államban.

Tárgyalta a felebbezési bizottság az állam-polgársági kérelmeket

Az elutasított állampolgársági kérések fellett a felebbezési kéréseket felülvizsgáló bizottság tegnap tartott ülését a következő határozatokkal hozta. Elfogadta a következő kéréseket: Grünberg Haskell, Máramarossziget, özv. Vlád József Máramarossziget, özv. Ökrös Istváné Arpád, Kretz Elek Szamosudvarhely, (Szilágy). Bulzan Mihály Inó (Szilágy), Farkas Lajos Margitta, özv. Freimann Mártonné Margitta, Farkas Ignác Margitta, Erdei Gébor Margitta, Tóth Miklós Margitta, Rátz Eva Bikács, Duc Demeter Bikács, Nyikom Lajos és Sándor Bikács, Máté János Margitta, Czobél Hermann Margitta, Keszler Neszanel Margitta, özv. Kain Mihályné Margitta, Kain Adolf Margitta, Jöcsi Károly Nagyvárad, Zimmermann Filöp s nagykoru gyermekei Nagyvárad, Balogh Piroksa, Berenczey János és nagykoru gyermekei, Berenczsi Sándor, Blayer Salamon, Dávidovics Dávid, Deutsch Sámuel, özv. Fritz Gyuláné, Gogen János, Grösz Hermann, özv. Flausmann Józsefné, Israel Ilona, Kolbach Margit és Rudolf, Kádár József, Kaufmann Gyula, özv. Kiss Mihályné, Klencz Ferenc, Klein Lázár, Klein Móricz, dr Zipczér Albert orvos. Elutasították Rapp Józsefet (Margitta), mert idegen illetősége van, Friedlaender Eiziget, mert csak galíciai illetősége van, Plager Józsefet, Bodnár Máriát, Dauer Izidort, Dózsa Lajost, Fábán Istvánt, Finermann Albertet, Hegedüs Antalt. Pótlásra utasították: Appel Károlyt, (M.-Sziget) Pulver Móricot (Margitta), Politzer Gézát (Nagyvárad), Kara Balintot, Kampel Ferdinándot. A bizottság előtti megjelenésre felhívják Koppel Arthurt (Nagyvárad), Antal Barbara Karolt, bá ö Gerliczy Istvánt, Hajkmanek Ludmilla Olivát, apaca. Az elutasítottak között szerepel még Katz Lipót volt nagyváradai ügyvédjelölt, dr Katz Béla volt kormánybiztos öccsének kérévénye, amit Bécsből küldött a bizottság elé. A bizottság azon az alapon utasította el, hogy Berettyóújfaluban született és váradai illetőséget nem szerzett meg, illetve romániai illetőségi bizonyítványt nem csatolt kéréséhez.

Vas- és rézbudori

sodrony ágy-betétet gyárt:

MADAS

Strada Tudor Vladimirescu (Magyar-utca) 18. szám.

Tempelean Dezső alispán sajtópöre

Az elmúlt hónapokban a Ciordas-Bolcas-ügy nagyváradai főtárgyalása során az egyik tanu, Scrofan József nevű berehényi lakos azt a vallomást tette, hogy annak idején ő a román hadsereg javára propagandát fejtett ki és a fiataloságot arra hívta föl, hogy a román hadsereghez csatlakozzék. Abban az időben Tempelean Dezső a jelenlegi alispán vaskóhi főszolgabíró volt. Tempelean Dezső mikor erről a propagandáról értesült — vallotta Scrofan — Sachs Imre a pör egyik vádlottjának révén azt az üzenetet küldte neki, hogy ki fogja vágatni a nyelvét, hogy többé propagandát ne csinálhasson.

Ez a vallomás nagy feltűnést keltett a főtárgyalás során s a lapok is foglalkoztak vele. A Dimineata azon a címen, hogy „Súlyos vádak Biharvármegye vezetői ellen”, továbbá „Tanuk, akiknek vádlottak padján van a helye” foglalkozott éles hangon ezzel az üggyel, úgyisintén az Universul is s mindkét lap élesen támadta a vallomás alapján Tempelean Dezső alispánt. Amint az alispán a lapokból erről értesült: a bukaresti törvényszék előtt a Dimineata és az Universul ellen azonnal sajtópört indított rágalmozás miatt, később bekérte az alispán a törvényszéktől Scrofan vallomásának jegyzőkönyvi kivonatát. Scrofan vallomása a következő:

1919. február havában hallottam, hogy a román hadsereg közeledik felénk, ezért összehívtam a falubeli román fiataloságot s azt tanácsoltam nekik, hogy a hegyeken túl menjenek át és csatlakozzanak a román hadsereghez. Egyik a fiúk közül azonban bepanaszolt engem Sachs Imrénél, aki azonnal jelentést tett Tempelean Dezső akkori vaskóhi főszolgabíróknak. Tempelean erre azt mondta, hogy magyar katonákat fog küldeni, hogy vágják ki a nyelvemet. Erről engemet Porjea Cornél értesített, aki azóta meghalt, viszont Klein Ferenc azt tanácsolta, hogy jó lesz, ha elmenekülök. Tényleg azon a napon elbúcsúztam gyermekeimtől és a hegyeken át Szebenbe mentem, ahol 9 hétig tartózkodtam és 1600 koronát költöttem. Amikor meghallottam, hogy az én falumat is elfoglalta a román hadsereg, viszontatértem lakóhelyemre. Körülbelül ebben az időben, amint Vaskóhára érkeztem találkoztam Tempelean Dezsővel, aki arra kért engem, hogy bocsássak meg neki. Hazatérve azt hallottam gyermekeimtől, hogy közvetlen menekülésem után magyar katonák jöttek értem, hogy letartóztassanak.

Tempelean Dezső alispán miután a törvényszék szóbanfőző kivonatát megkapta, tegnap Regman Miklós dr preiektus felhatalmazása alapján följelentést tett Scrofan ellen is rágalmozás címen. Följelentésében az alispán elmondja, hogy az Universul és Dimineata rágalmai tisztán Scrofan vallomásain alapulnak. Minthogy a hiteles főtárgyalási jegyzőkönyv megállapítja, hogy Scrofan József vallomása szolgált alapul az inkriminált cikkek megírására, továbbá tekintettel arra, hogy a tanuvallomás alkalmával nevezett tanu valótlán állításokat mondott, melyek valódisága esetén alkalmassak lennének arra, hogy ellenem büntető, vagy fegyelmi eljárás induljon meg, Scrofan cselekedete az 1914. évi 41-ik §. értelmében a rágalmozás és becsületsértés összes kelleit kimeríti. Az illovi törvényszéknél — mondja följelentésében az alispán — már megindítottam a sajtópört a Dimineata és az Universul lapok ellen. Minthogy közérdek az, hogy köztisztviselő védelmet találjon alaptalan támadások és valótlán vádak ellen és hogy a törvényes megtorlás minél szigorubbán alkalmaztassék úgy közérdekből, valamint a tények logikájától teljesen indokolt, hogy nevezett tanu ellen valótlán rá-

galmozás miatt a büntető eljárás megindítását.

Beszéltünk ez ügyben Tempelean Dezső alispánnal is, aki kijelentette, hogy csak a lapokból értesült az ellene emelt súlyos vádakról, melyek első betűitől az alispán valótlanságok, abból egyetlenegy sem igaz.

— Természetes, hogy nyomban megindítottam a sajtópört a két bukaresti lap ellen s a rágalmozási pert Scrofan ellen, aki a hazug vallomása szolgált alapul a cikkek megírására.

Korcsmák, bodegák, étkezők vizsgálata

A városi előjáróság vezetője Popa Mihály előjáró felhívta az összes korcsmárosokat, bodegásokat, étkező tulajdonosokat, hogy a iparengedélyüket cserélik be, mert ellenben megbüntetik őket. Voltak ugyanis iparüzők, akik a régi iparjogositványt nem cserélték be vagy másolatot készítettek a iparjogositványról, nem váltották ki s ez akarja az előjáróság kényszeríteni, hogy iparjogositványt váltssanak ki.

A felhívásnak nem volt meg a kívántása s ezért az előjáróság egy bizottságot állított ki, hogy a korcsmákban, bodegákban, étkezőkben a közegészségügyi vizsgálatot tegye meg. A bizottság vezetője Popa Mihály előjáró, tagjai egy fizető orvos, egy városi mérnök, egy kapitány s a tűzoltóparancsok. Már tegnap is rákadtak korcsmákra, ahol helyzet egészen más, a helyiség tisztát. Egy helyen a család a korcsmában lakott, alszik a tivornyák között. Van korcsma, élelmiszereket árulnak, ugyanott részeg berek fekszenek, mulatnak, a helyiség kicsi, hogy a vendégek az utcán állanak isznak s a gazda a kiszolgáló lányokkal a danc til s az utcai közlekedést gátolja. Olyan hely is van a külső városrészen, ahol láthatóan ki a bolti elé és csalogatja korcsma előtt járó-kelőket. Az se került a bizottság figyelmébe, hogy egyes külterületi korcsmákban tanulóifjak isznak és részegeskednek. Akinél ilyen esetet találnak, az nem kap iparjogositványt s előterjesztést tesz a bizottság iparengedély bevonása iránt.

„Eredes afférje támadt az előjáróság vezetőjének az igazságügyi miniszteriummal. Mihály ugyanis követelte, hogy az iparjogositványt kéro beadványon jelöljék meg a kiadók az utcán a házat s a helyiséget, az iparjogositványt kéri. Feljelentették en s a miniszterium első ízben nyilatkozatra kelt fel az előjárót, mert úgy találta, hogy ezek kikötések az ipartörvény szellemével ellentétesek s az ipari szabadságot megszüntetik. Mihály erre kifejtette, hogy nagyon fontos közegészségügyi és a körtisztaság szempontból, hogy hol üssék az ipart, mert van korcs-

Atlantic és Apolló

6 és 9 1/4 órákor mozgó, 5,7 és 9 órákor

Sláger! Ma, pénteken utoljára sláger!

NANON

A főszerepben: Eszterházy Agnes grófnő és Harry Liedtke.

Jón: Az oroszlanlejtő ember Jón: Izgalmas kalandordráma.

ah olyan bűdös a levegő, hogy ott tartózkodni nem lehet, s vannak helyiségek, amelyek ártalmasak a benttartózkodásra s viszont lehet jogot adni a munkásnegyedekben s a fő részeken. Négy ízben igazolta álláspontját s ma már azt is megnézik, hol lesz a városma s hasonló mulatóhely.

Az italmérők között a vizsgálat nagy riadalmat keltett s reméljük, hogy ez első alkalommal az előjáróság méltányos lesz velük szemben, akik az új renddel nem voltak tisztában s bizonyára teljesítik a bizottság rendelkezéseit.

Egymillió lei egy tűzvész eloltásáért

Nagyvárad lelkész terve szerint fogják el a morenii petroliumegést

A regábeli Moreniben, mint már jelentetett, kigyulladt egy ujonnan nyitott petrolium-üzem s azóta naponta félmillió lei értékű petrolium ég el. Mindenféle oltási módot megpróbált a morenii Román—Amerikai Petrol vállalat, de a tűz makacsul tartja magát. Az a szerencsétlen ötlet, hogy gránáttal bombázzák a kigyulladt forrást, oda vezetett, hogy a gránát kitágította a petrolium-kut száját, most már nehezebb a hozzáférhetőség. Megpróbálták a tűz elfojtani, hogy oldalt betonfolyosót szeltek, hogy a feltört petroliumot elvezessék s így a tűz kialudjon, de ez se vezetett sikerre. A vállalat erre egy milliót tűzött ki annak, aki megfelelő oltási módot juttat hozzájuk. Elegendő terv érkezett be a R. A. P. igazgatósághoz s most egy új módszer szerint kísérleteznek, amelynek ötlete Fogas Livius nagyváradi g. katolikus lelkészé, aki a g. kath. semináriumban tanulmányi felügyelő.

Fogas főtisztelendő a következőket mondta munkatársunknak: A Román—Amerikai Petrol felhívása után tanulmányoztam a nagyváradit tűzre vonatkozó adatokat s rájöttem, hogy a tűzet el lehet oltani, ha vasbetonból alapulak fedőt készített a vállalat, amelyet megfelelő készülékkel az égő kut fölé emelnek. Kombinálva az oldalt elvezető betonatornával, a betonfedőt rá kell ereszteni az égő kut szájára, amikor is alul a petrolium oldalt folyva mennyiségében kevesedik, míg felül a betonfedő lefojtja a tűzet, amelyet ilyenkor könnyebb megközelíteni s esetleg elfojtani. De ha nem is sikerül ez egyszerre, a petroliumtűz esetleg széjjel is robbantja a fedőt, nem lesz belőle baj s meg lehet ismételni a tűz elfojtatását, amely közelebb viszi a vállalatot az égés teljes megszüntetéséhez. A tűz nem kerül sokba s bizonyos, hogy gyors megközelítéshez alkalmas.

A tervet közöltem a céggel és az Univerzálal, amely meg is említette az én módszeremet. Azóta olvasom, hogy az én szisztémám szerint próbálják a tűz elfojtatását azzal a változtatással, hogy nem betonból, hanem vasból készítik a kútra helyezendő fedőt, melynek két oldalt csőve van s ezek arra szolgálnak, hogy a fedő alól kitört petrolium oldalt lefolyjon. Ez a módszer nem jó, mert a vasat hamar széjjel robbantja a hatalmas kitörés s az szétveti a fedőt, ami nagy költség-többletet jelent, míg a betonfedő könnyen helyrehozható.

A cég nekem nem válaszolt de én figyelem az oltási munkálatokat s megállapíthatom, hogy az én általam ajánlott módszert mennyire sajátította ki a vállalat s ha eloltották a tűzet, jelenkezni fogok, még ha módosították is tervemet.

A Szigligeti Társaság új alakulás előtt

Október 4-én tisztújító közgyűlés

A Szigligeti Társaság 1914-ben a háború tartamára megszüntette működését. 1922. év végén működési engedélyt nyert és elsősorban értekeit próbálta összeszedni. A társaságnak nagy vagyont érő könyvtára volt, melyet a közönség használatára bocsájtott teljesen díjtalanul. Három népkönyvtárt tartott fenn, amelyet a társaság agilis alelnöke, dr. Adorján Armin évről-évre fejlesztett s az ország legelső nívóján álló népkönyvtárrá emelt. Dr. Adorján Arminnak és a társaságnak szívbéli ügye volt a könyvtár, amely népművelési szempontból felül állott minden dícséreten. A forradalom és a proletárdiktatura idején azonban a társaság könyvtárbirozságának hibáján kívül a könyvtár súlyos veszteségek érték. Bodnár János könyvtáros több felé is próbálta biztos helyeken elhelyezni, azonban ezekre menő kötet kallódott el. Hosszabb munka után a Sas Ede helyére választott főtitkár, Peredy György a könyvtár még összeszedhető kötetait a társaság új helyiségében, a Kath. Körben lévő Szigligeti-szobában letétbe helyezett Rádl-könyvtárba, Rádl Ödönnek, a társaság örök emlékeztető elnökének adományát.

Dr. Karácsonyi János püspök elnöklelte alatt a társaság a viszonyokhoz lehetőleg megtett mindent, hogy csaknem tíz esztendei viszontagságos helyzetek után régi alapzatára állítsa a társaságot. Közben emlékműveket tartott Csokonay, Arany, Berzsenyi s legutóbb Jókai emlékére, amelyeken a társadalom is igyekezett ismét a társaság kebelébe vissza vonni és amely ünnepségeken egyúttal a társaság tagjai is bemutatták munkásságukat.

Az impériumváltozás után a társaság alapító és rendes tagjainak egyrésze eltávozott, a kiknek pótlására a gyűjtéseket mindaddig nem akarta a társaság megkezdeni, amíg a törvényszék az alapszabályokat jóvá nem hagyja.

A törvényszéktől néhány hét előtt kézbesítették a társaság bejegyzésének megtörténtét s az alapszabályok jóváhagyását, melyet a sziguranca is tudomásul vett. Most tehát, amikor a társaság működése minden törvényes formában között megerősítést nyert, meg vannak a lehetőségei további fejlődésének.

A tagok számának növelése szempontjából 200 gyűjtőit bocsájtottak ki azzal, hogy minden belépő és régi tagnak tetszésére bizzák, hogy mekkora adománnyal, illetve mekkora összegű tagsági díjjal önját a társaság tagjai között részt venni.

Minden új tag már mint szavazó vehet részt a társaság tisztújító közgyűlésén, amelyet október 4-én délelőtt 11 órára tűztek ki a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermébe.

A választmány egyúttal új matiné programját is kidolgozta, melyet október 18-án délelőtt fogognak rendezni a Kath. Kör nagytermében. A matiné belépődíj nincs, csupán tetszés szerinti adományt fogadnak el.

Általában a nagyszabású és költséges emlékművelemek kivételével — a társaság olvasó ülései, társadalomtudományi előadásai, matinéi díjtalanok lesznek, úgy, miként a múltban voltak, hanem csak adományokból s a megajánlott tagsági díjakból fogják a társaság kiadásait fedezni.

A társaság könyvtárát, a teljes katalogizálás után díjtalanul fogják a tagok rendelkezésére bocsájtani.

Az a cél vezet a társaság elnökségét, hogy a társadalom minden kulturaszerető s kulturátámogató férfiát, s uriaszonyát kebelébe vonja s ezáltal hozzájuttassa kulturális kötelesség teljesítés tudatához.

A magyarság egyik kötelessége fenntartani egyetlen kulturális egyesületét, amely életének egyik reprezentációja és amely fel kell, hogy vegye a versenyt a városunkban szépen fejlődő kulturális román társaságokkal.

A célok között van természetesen a magyar írók támogatása, magyar könyvek kiadása és esetleg egy szépirodalmi újság újra életrekelése, valamint az új erdélyi irodalom ismerté-ése reprezentánsainak a közönséggel való személyes megismertetése is.

Mindez azonban csak akkor lehetséges, hogy a város társadalma a töle telhető legnagyobb lelkesedéssel csoportosul ismét a társaság tagjai sorába és részt vesz a társaság életének irányításában és ezzel lehetővé teszi egy erős, irodalmi működés, fejlődés lehetőségét,

Kávémérésekké akarják degradálni a kávéházakat

Nagy riadalmat keltett a Piata Regina Mária (Bemer-téri) kávéesek körében a városi előjáróság egy rendelete. Arról van ugyanis szó, hogy egy régi városi szabályrendelet alapján arra akarják kényszeríteni a kávéházakat, hogy állítsanak be újra biliárdasztalokat. A biliárdjáték, amely valaha igen közkedvelt játék volt, ma már majdnem teljesen kiment a divatból. A biliárdasztalok igen nagy helyet foglalnak el és mivel ma már kevesen biliárdoznak, jövedelmet sem hajtanak. Lassan a biliárd teljesen kiszorult a kávéházakból és az utóbbi időben már csak az Ulpiában (Emkében) volt biliárd.

Még a mult esztendőben egy régi városi szabályrendelet alapján a rendőrség felhívta a kávéházakat, állítsanak be biliárd-asztalokat, mert a városi szabályrendelet értelmében csak azokat a helyiségeket tekintik kávéházaknak, amelyekben biliárdasztal is van. A rendőrség határozata ellen az előjárósághoz felebezték a kávéesek, de az előjáróság is ragaszkodott a régi szabályrendelethez. A kávéesek erre a miniszterhez nyújtottak be kérvényt és azóta alszik az ügy. Most, hogy az Ulpia (Emke) kávéházat renoválják, az új bérlok a különben sem nagy helyiségbe nem akarnak biliárdasztalt állítani, amely elfoglalná a fél kávéházat és inkább a divatos játékokat, így a mahyongót részesítik előnyben.

Most újból megindult a vita, hogy kényszerítsék a kávéeseket a biliárdasztalok beállítására, ellenesetben a kávéházakat kávé-mérésekké degradálják és a cégtáblára is ki kellene festetni a „kávémérés” szót.

Az igazi

HARRY PIEL

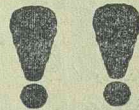
játsza a főszerepet az

Emberék és álarok

című nagyszabású II. részes
filmben.

Bemutatja a

Dorian Filmszínház

I. rész:

már csak vasárnapig

II. rész:

hétfőtől — szerdáig

Az előadások 5, 7 és 9 órakor
kezdődnek.

SUCHARD

KAKAO FELÜLMULHATATLAN

Bródy: Rembrandi fejek 150 lei.

Nem akar kaució arán szabadulni az olasz- liszkai csodarabbi

A budapesti és debreceni törvényszéket, úgyisint a rendőrséget még mindig élénken foglalkoztatja az olaszliszkai temetőben talált hamis milliós bankjegyek ügye. Ismeretes, hogy az ügy áttérőldött Újpestre is, mert a letartóztatásban lévő Friedlander Frigyes bevallotta, hogy a hamis milliós bankjegyek onnan kerültek ki és ő vitte le ezeket Olaszliszkára és a környékre, hogy ezeken tuladjon. Ismeretes az is, hogy letartóztatásban van Friedlander Herman olaszliszkai csodarabbi is, aki a debreceni törvényszék vizsgálóbírósa előtt kijelentette, hogy a milliós bankjegyekről sejtelve sem volt és azt unolszóccsa, Friedlander Frigyes vitte ki az olaszliszkai temetőbe és égette el apjának sírjánál.

A csodarabbi napok óta előzetes letartóztatásban van és a debreceni törvényszék vádánca tegnap úgy határozott, hogy az olaszliszkai rabbit 600 millió korona kaució ellenében hajlandó szabadlábra helyezni. A rabbi védői megnyugodtak a vádtanács határozatában, azon-

ban az ügyességi alelnök felléphetésével élt, mert, ugymond, nem találja indokoltnak azt, hogy a vádtanács bármily magas összeg mellett is hozzájáruljon a rabbi szabadlábra való helyezéséhez. Tegnap délelőtt azután a vizsgálóbíró maga elé vezette Friedlander Herman rabbit és kihirdette előtte a vádtanács döntését a kaució összegére nézve. A rabbi megdöbbenve vett tudomást a határozatról, könnyezni kezdett, majd így fakadt ki:

— En tudom, hogy ártatlan vagyok, nem akarom, hogy akármilyen pénz

ellenében helyezzenek szabadlábra mert én emelt föl és teljesen tisztázottan akarom elhagyni a törvényszék fogházát. Nekem egyébként nincs pénz a kaucióra.

Ugyanakkor értesült a rabbi védői arról is, hogy a kaució összehozása érdekében társadalmi akciót indítottak főleg Miskolc, Nyíregyháza, hogy a pénz előteremtésére rabbi ártatlanságára hivatkozva, ismételtül takozott a kaució ellenében való szabadlábra való kerülés ellen.

A nagyszakácsi nép elhagyja az egyházat ha nem kap elégtételt

Budapestről jelentik: A magyarországi Nagyszakácsiban tegnap ismét vér folyt. Hihetetlen tömegszuggeráció tartja lekötve még mindig a messze környék népét és Nagyszakácsiban, ahol egy beteges lány azt állította, hogy megjelent neki Szűz Mária, a környékbeli emberek ezrei zarándokolnak. Kisboldogasszony napján Muraközbeli, Devecserből és Kiscséből sok százan jöttek Nagyszakácsiba, a csendőrség azonban a közigazgatási hatóság intézkedésére a múlt héten elzárta a nyilvánosságtól a kegyhelyet. A zarándokok mégis oda akartak jutni a csendőrséggel összeütközésre került a sor. Az egyik csendőr riasztó lövést adott le és ezután a többiek sortűzet adtak. Császár Józsefné szül. Péter Julianna 46 éves nagyrecsei lakos azonnal meghalt, özv. Németh Jánosné kiscserei 43 éves asszony pedig halálos sebesülést szenvedett. A csendőrség több zarándokot letartóztatott.

Nem szabad azonban hinni, hogy ez lecsillapította volna az izgalmakat. A katolikus egyház vezetőinek legnagyobb meglepetésére a környék lakosai tizezzével kijelentették, hogy ha nem ismerik el a nagyszakácsi kegyhelyet, ak-

kor kilépnek az egyházból. E kívül Strauss István dr. nemzetgyűlési képviselő vezetésével küldöttség ment a misztériumhoz és elégtételt kértek a vallásos letételért sérelem miatt és egyben követelték, hogy vonják vissza azt az intézkedést, a zarándokok által emelt építmény lebontását rendelte el.

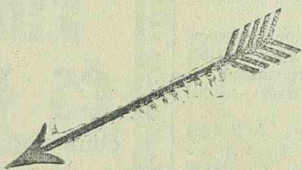
A felízgatott kedélyeket csak úgy ták lecsillapítani, hogy kidobolták, hogy megkezdett építkezést egyelőre nem szabad megkezdeni. A nagyszakácsiak küldöttsége azonban még nem tudott végleges eredményt érni arra nézve, hogy zarándokok helyne merjék el a községet és jellemző, mennyire félnek a nép haragjától, mert még nem mertek a küldöttség tagjai Budapestre hazautazni, amíg végleges döntést nem kapnak a minisztertől.

* Merénylet terveztek a tighinai hídon. Bukarestből jelentik: A tighinai hídon merénylet terveztek. A merénylet minél könnyebben végrehajtható. Az utolsó pillanatban azonban sikerült akadályozni a gaztettet és a hadvezetőség dekrétum az összes vasuti hidak őrzését kettőzik.

*Párisi
női divat újdonságaim
megtekintése céljából
körem szíves látogatását
Szilágyi
Ferdinand király-út*

3

A Csarnok mintavásárára minden látogató

**Szeptember
12-15**

Legolcsóbb bevásárlási törzs
Mindennap sorsolás

**ingylen
sorsjegyet kap**

A nyereménytárgyak

Flegman Armin kirakatában láthatók

ÚJDONSÁGOK

A AGYVARAD ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:	Vidéken:
Évesre 600 lei	Évesre 960 lei
300 lei	Félévre 480 lei
Évesre 150 lei	Negyedévre 240 lei
50 lei	Egy óra 80 lei
Telefonszám 38.	

Ujvárosi Szent László-templom harangszentelése

Emlékeztünk már róla, hogy mily népszerűség készül Ujváros kath. hívei vasárnap tartandó harangszentelés körül. Ujabb értesültünk, hogy a harangmár megjötték s a kath. püspöki rezidenciáról várják beszállításukat. A nagy ünnepség, bandérium és zene mellett fog történni vasárnap reggel. Vasárnap reggel fél 8 órakor a Szent László-templomból felhúráadás és virágfüzér lovassbandériummal zeneszó mellett előreláthatólag a hívek nagy tömegével vonulni a rezidencia udvarára, honnan összesen felvirágozott kocsikon fog a templom elébe hozni. A felavatást a Bielik Imre megyéspüspök vezényli, majd a híves papi segédlettel. A felavatás alkalmából a vidéki egyházak képviselői fogják magukat s így egyes, nevezetesen eseménye lesz városi harangszentelés. Előreláthatólag a fog kedvezni az ünnepségnek s így a szertartást a templom előtt fog megtartani, mert a Szt. László-templom fogadókapacitása kicsi.

A harangok dr. Lestyan Endre presbiter-miséje alkalmából fognak megkérni emlékére és aki iránt érzett és ragaszkodás, valamint hűsége tette a harangokat Váradi-ujvárosi polgársága.

A trónörökös Szatmáron. Bukaresti: Károly trónörökös holnap Prágába, trónörökös néhány napot Szatmáron. Bratianu Vintila pénzügyminiszter on érkezik haza és hosszabb ideig birtokba tartózkodni.

A uralkodópár Bukarestben. Bukaresti: A CFR a kisenewi vásár alkalmából Bukarest között külön vonat helyeztet forgalomba. Az uralkodópár Kisenewből Bukarestbe érkezett.

A közgazgatási tudnivalók. Ezen a címen egy Dezső, aki az állampolgárok összeírta és Hrihor Victor rendőrkapitány kézikönyvet adnak ki. A „Közgazgatási tudnivalók” valóban hiánypótló, mert a adatai alapján mindenki könnyen el tud minden ügyes-bajos dolgát a hivatalban. Az ügyes könyv nemcsak azt írja meg, a közgazgatási, adó-, állampolgári, utlevél- és más ügyet kinél és hogyan kell, de minden, a közgazgatásban szükséges román szövegét is közli. Ezáltal a közgazgatási, a közgazgatásban szükséges nemcsak a drága kijáróktól megszabadul, de nem kell majd minden esetben a bíróságra is pénzt fizetni. A vasárnapi ünnepség melynek bővebb ismertetésére várunk — az árát igen alacsonyra állták meg a szervezők.

A prefektus nem hagyta jóvá a Nilgész-kolapület megvásárlását. A városi tanács elhatározta céljára megakarták vásárolni Belának a Nilgész-telepen, az ut levő épületét. Ez azonban egyáltalában nem a meg kívánt céljaira és a vásárlást elbuzdította a Belák- és Házulajdonosok kérelme, a tanfelügyelőség és Adorján Emil ki a város egyik legnagyobb adófizető prefektus most határozott a felelősségében. Nem hagyta jóvá a házvételt és írt fel a városi tanácsot, hogy két építésznek iskolát. Egyet a Nilgész-telepen, egyet a Kertvárosban. Mindegyik iskola tanterve.

Október 17.???

A Hegedűs Hirlapiroda Meneti-egyetelonszama 458.

* A Csarnok őszi mintavására. A Kereskedelmi Csarnok őszi mintavására dr. Regman Miklós prefektus folyó hó 12-én, szombaton d. e. 10 órakor fogja ünnepélyesen megnyitni.

* Bukarestbe küldik vegyvizsgálatra a Zsurkucz véres ruháját. Csütörtök reggel a rendőrség Zsurkucz Jánost, aki ellen az a vád, hogy Kiss Gyulát meggyilkolta, átkísérték az ügyészre. Egy rendőrtisztviselő vitte a dossziét, amely igen tekintélyes már is. Zsurkucz János katonablúzt, amelyen a vérfoltokat találták, a tegnapi nap folyamán leküldték Bukarestbe az állami vegyvizsgáló állomásnak, hogy állapítsák meg, kinek a vére került a ruhára. A rendőrség még folytatja a nyomozást. A vizsgálóbíró valószínűleg holnap hallgatja ki a gyanúsított Zsurkucz Jánost.

* A Biharmegyei Orvos, Gyógyász és Természettudományi Egylet folyó hó 12-én, szombaton délután 6 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében szakülést tart. Tárgysorozat: 1. Dr. Klein Ernő: Sebészeti bemutatók. 2. Dr. Brückner Elek: Betegbemutatók. 3. Dr. Julier Vilmos: Eclampsia gravidarum.

* Rövidzárlatból tűz. Tegnap este értesítették a tűzoltóságot, hogy a vasútállomáson túl levő Buday-féle kelmefestő gyárban tűz ütött ki. A tűzoltóság nagy apparátussal vonult ki, de amikor odaértek, már el is volt fojtva a tűz, amely rövidzárlat következtében keletkezett és mindössze a vezeték égett el. A kár jelentéktelen.

* Halálozás. Ambrus György volt vármegyei tisztviselő 73 éves korában elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor megy végbe a központi kórház halottas házából.

* Egy Pestről megszökött szöveg-megővő Romániában árulja az első kiadott szövegeket. Budapestről jelentik: Toduc Teodor, aki egyszerű pásztoregény volt, néhány év alatt Budapesten igen jól jövedelmező vállalkozásba kezdett. A Dálnok-utca 12. számú házban szöveg-megővő vállalkozásba kezdett és a legelőkelőbb házak bízták reá milliókat érő szövegeiket. Legutóbb Toduc egy vámszállást követett el és a büntetés elől Romániába szökött. A rendőrség megindította a nyomozást és megállapította, hogy Toduc 348 értékes szöveget elzalogosított. Érdekes, hogy egyes hírek szerint Toduc a napokban Nagyváradon és Temesváron járt és itt valószínűleg az első kiadott szövegekből több darabot adott el.

Jön! Jön!
A legizgalmasabb kalandorfilm!
Az oroszlanieji ember
A főszerepben: A női Harry Piel
CATLEON O'CONNOR.

* Uj orvos. Dr. Kálmán Sándort, aki orvosi tanulmányait Kolozsváron, Kielben, Lipcsében és Pádovában végezte, a múlt hetekben a pádovai egyetemen jeles eredménnyel letett vizsgák után az orvostudományok doktorává avatták. Az új orvos valószínűleg Nagyváradon fog letelepedni.

* Csak pénz keresett a betörő. Az éjszaka, még ismeretlen tettes betört Schwartz Farkas és Fia Vlahuta (Szt. János-) utcai nagy fűszerkereskedő cég fűszer- és pálinkamérő üzletébe, valamint a szomszédos Hartmann-féle mészárszék üzletébe betörték. A betörő alkulccsal az udvar felőli vasajtókat nyitotta fel, azután pedig vasbetörőszerszámokkal az üzlet belső ajtaját. A Schwartz üzletében kifosztotta a kézi kasszát s mintegy 2000 lei aprópénzt, a Hartmann üzletéből pedig 300 lei aprópénzt s néhány rud kolbászt vitt el. Nem nyúlt a likőrös üvegekhez és nem vitt el semmit a fűszerkereskedésből sem. Kizáróan pénz után kutatott. A közelben alvó Schwartz-család nem vett észre semmit a betörésből, csak reggel, nyitáskor jöttek rá a betörő munkájára. A helyzettel teljesen ismerős egyén követhette el a betörést, aki tudta, hogy a vasajtók belülről nincsenek elrekesztve s hogy az udvarról az üzletek megközelíthetők.

* Egy kérés a CFR állomásfőnökehez. Egy utas a következő kérést intézi lapunk útján a vasúti állomásfőnökhöz: A II. osztályú vágóteremben a kanapékon szétvágta valaki a pfüst, elvitte s a bélést is kiszedte. Történt-e valami a tettes kikutatására s mikor hozzák rendbe ezeket a kanapékat?

* Sirköszvény. Nehai öv. Weisz Markusz-né emlékére gyermekei sirkövet állítottak fel, amelynek felavatási ünnepélye vasárnap, 13-án délelőtt 11 órakor lesz a váradvelencei izr. temetőben.

* Munkásgyűlések. Pincérek, kávéházi és vendéglői alkalmazottak 11-én, péntek éjjel 2 órai kezdettel rendkívüli közgyűlést tartanak központi kiküldött részvételével. Minden egyes pincérmunkás ott legyen! — 12-én, szombat délelőtt 9 órai kezdettel sütőmunkások taggyűlése a szövetség delegátusának részvételével. — Szombat este fél 7 órai kezdettel a vas-, fém- és vegyipari munkások taggyűlése fontos napirenddel. — Vasárnap délelőtt festőmunkások rendkívüli taggyűlése az új Munkás-Ottthonban 10 órai kezdettel. — A szabómunkások taggyűlése szintén vasárnap délelőtt 9 órakor. — A molnárok taggyűlése vasárnap délután 4 órai kezdettel, pontos megjelenést kérünk, valamennyi malommunkás ott legyen! — Kedd délután a népszerűség taggyűlése, este a Derby, Carmen és Friumf cipőgyárak együttes értekezlete. Valamennyi taggyűlésre pontos megjelenést kér a vezetőség. Felhívjuk az összes szakmák szervezőbizottságait, hogy fontos ügyben 12-én este 7 órakor a Munkás-Ottthonban jelenjenek meg. Az előkészítő-bizottság. Valamennyi gyűlés és értekezlet az új Munkás-Ottthonban lesz megtartva. A Szakszervezeti Tanács.

* A Lakásbérlok Szövetségének választmányi ülése. A Lakásbérlok Szövetségének választmányja tegnap délután hat órakor ülést tartott dr. Pelle János ügyvezető elnök vezetésével. Hanzlián Ede számvető jelentése szerint 1922. év óta 158.452 lei tagsági díj beszédését mulasztották el s ennek az összegnek ma már 10 százalékát se lehet behajtani. Hosszu vitát provokált az egyesület reorganizálásának kérdése és erről lapunk holnapi számában számolunk be.

* Egy fiatal leány tragédiája. Az egyik nagyvárad-i szanatóriumban tegnapelőtt meghalt egy szép 18 éves beregszászi úri leány, Klein Helen kit szülei, akik jómódu kereskedők, szállítottak be Nagyváradra. A halál oka tulajdonképpen egy kis szájszél volt, amelyet Beregszászon orvos is kezelt, de elmérgesedett, úgy, hogy mikor Nagyváradra behozták, már nem lehetett rajta segíteni, előrelátható volt, hogy a vérmérgezésnek tragikus következménye lesz. A beteget megérkezése után nyomban hat orvos is konzultálta, megpróbálkoztak megmentésével, de sikertelenül. A szép fiatal leány tegnap délután örök nyugalomra helyezték a nagyvárad-i izraelita temetőbe.

Panasz a háztelkek kiosztásánál. A Nagyvárad-ot felkereste tegnap egy tisztviselő, aki az agrárkiosztás folyamán háztelket kapott. Az a panasza, hogy ma sincs eldöntve a háztelkekért fizetendő részletek nagysága. 25, 50 vagy 100 leit kell-e fizetni. A részleteket a Banka Generala szedi be, 50 leit fejenként, de nyugtát nem ad róla. Az a kérésük a kedvezményezetteknek, hogy nyugta mellett fizethessék a kívánt összegeket.

* A nagyvárad-i tűzoltóegyesület. Biharvármegyének ez az érdemes testülete szeptember 13-án nagy sikerrel kecsegtető népünnepélyt rendez, melyen a meghívott vendégeken kívül Bihar megye összes tűzoltóparancsnokai megjelennek. Valószínű, hogy a népünnepély keretében fontos ülést is tartanak, amelyen autonómiajuk megszerzését teszik szóvá, tekintettel arra, hogy Romániának úgyszólván más városa megkapta már azt, csak a biharmegyei körzet nem. Valószínű, hogy kimondják a szövetség megalakulását is.

* Október 17.???

* Aki bármilyen textilárut, női vagy férfi ruha- és téllakást, félélneműt, selymet, bársonyt, szőnyeget, stb. igen előnyösen és olcsón akar vásárolni, az keresse fel bizalommal a HELLAS RT. részletáruháza (Kossuth-u. 14.), ahol mindent 20 heti, vagy 5 havi részletfizetésre készpénzárak mellett kaphat meg.

Darvas harisnyái legjobbak

* Október 17.???

Tanuló zongora 15000 leiért kapható Bulev. Regele Ferdinand 14. sz. STERNBERGNÉL.

* Flegmann Ármín-cég szövet- és szőrme-felöltő újdonságai megérkeztek. Olcsó szolid árak.

* Női bajoknál Pöstyén iszapfürdői páratlanul hatásos, természetes irrigációt jelentenek, miért is a kúra eredménye meglepően gyors és biztos. A Thermia Palace, mely a fürdőkkel egybeépült, a legpompásabb kényelmet nyújtja. Minden igényről legjobb gondoskodik. Jó polgári penzió lakással már napi 50.— kc.-től feljebb. Felvilágosításokat nyújt a fürdő képviselője: Singer László, Timisoara II. Strada P. Tegle 2.

A Gutenberg Dalkör matinéja a Kuth. Körben szeptember hó 13-án d. e. fél 11 órai kezdettel.

•LEGUJABB•

Maniu Gyula nagy beszéde egy népgyűlésen

Kolozsvárról jelentik: A román nemzeti-párt a Torda melletti Alsójárát községben nagy népgyűlést tartott, amelyen Maniu Gyula is részt vett, aki megnyitó beszédében a következőket mondotta:

— Amikor 78 esztendővel ezelőtt a román nemzeti-párt megalakult, negyvenezer tagot számláltak. Ma az egész ország demokráta népe sorainkba állott és fúzióba léptünk az ország demokráta pártjaival. A magyar elnyomás idején szabadságunkért küzdöttünk. Ezt sikerült is kivívnunk, de azután, amikor kivették a kezünkől az uralmat, a népet ismét megfosztották jogaitól és a parasztságot elnyomták. A liberális-

kormány intrikával most mindent megpróbált, hogy a nemzeti-párt és a paraszti közötti egységet megbontsa, de lehettem, hogy a köztünk levő harmónia nagyobb, mint valaha is. A mezőgazdasági választásokon a kormány a győzelmünket azzal ellensúlyozta, hogy szövetezett a magyar és a szász parasztsággal; reméljük azonban, hogy a parasztek hamarosan be fogják látni azt, amit elkövettek és szakítanak a kormányval. Kijelenthetem, hogy mi akarunk ebben az országban uralkodni és mindenkinek polgári szabadságát biztosítani fogjuk.

A kolozsvári zsidók küldöttsége kéri a minisztertől az érettségi vizsgák elhalasztását

Kolozsvárról jelentik: A középiskolai pótvizsgák ma kezdődnek meg. A legtöbb csoport írásbelije azonban csak szombaton lesz és ez súlyosan érinti a zsidó vallású tanulókat, akik kérelemmel fordultak a tankezelési főigazgatóhoz, hogy az írásbeli vizsgákat halassza el hétfőre. Sokkal nagyobb aggodalommal tekintenek a pótérettségik elé, amelyeket szeptember 26-ára, a zsidók

névi ünnepére tűzött ki a minisztérium. A zsidó közösség több ízben táviratban Anghelescu közoktatási miniszterhez a vizsga határidejének elmozdítását, azonban mindezt ideig nem választ. Ennek következtében határoztak tegnap, hogy küldöttséget menesztessenek a miniszterhez, amely rögtön el is hozza a döntését.

A lakáskérvények után nem szednek ezentúl taxákat

A lakásrekviráló bizottság tegnap délután a prefektus elnökletével ülést tartott, amelyen az eddigi rendszer lényeges megváltoztatását határozták el. Tekintettel ennek az intézménynek szociális voltára, a prefektus javaslatára alapján úgy határoztak, hogy a lakáskérvények után eddig szedett 50, illetve 25 leites taxát megszünteti. A bizottság a jövőben hetenként csak egyszer, pénteken délután 5-7-ig tart ülést. A mai ülés azonban elmarad tekintettel arra, hogy a bizottság csütörtökön már tartott ülést.

A várost a közelnapokban ellenőrző bizottságok fogják bejárni, amelyek összeírják a lakásokat. Az ellenőrző bizottság megjelenése azonban nem jelenti egyben azt is, hogy a lakást már is rekvirálnák, mert ezek inkább informatív összeírás végeznek. Eppen ezért a bizottság munkáját nem kell félelemmel fogadni.

•TÖZSDE•

Zürich, szeptember 10. (Nyitás.) Berlin 12315, Páris 2435, Newyork 517, Prága 1535, London 25110, Bukarest 260, Budapest 7260, Bécs 7305.

Bukarest, szeptember 10. (Zárlat.) Devizák: Páris 962, London 989, Newyork 203 fél, Milánó 840, Zürich 3940, Wien 2830, Prága 603. Valuták: Font 975, francia frank 968, svájci 39, lira 850, dinár 355, dollár 202, osztrák 28 háromnegyed, magyar 28 fél, szokol 603.

Zürich, szeptember 10. (Zárlat.) Berlin 123 egyenyed, Amszterdam 208 egyenyed, Newyork 518, London 2511 egyenyed, Páris 2440, Milánó 2170, Prága 1535, Budapest 7260, Belgrád 922 fél, Bukarest 260, Varsó 9250, Bécs 7305.

Budapest, szeptember 10. A budapesti értéktőzsde csütörtöki záratai: Angol-Magyar 35, Kereskedelmi 905, Első budapesti 144, Köszén 2975, Ganz Vil. 1325, Nasic 1980, Magyar Hítel 339, Pesti Hazai 2160, Beocsini 1150, Fegyver 680, Cukor 2000, Államvasút 401, Osztrák Hítel 133, Borsodmiskolci 198, Borsodi szén 49500, Ganz Dan. 2640, Guttman 540.

Budapest, szeptember 10. A terménytőzsde záratai: Buza 385, rozs 385, karmányárpa 280, sörárpa 350, zab 280, repce 585, korpa 180.

PERZSASZÖNYEGEK részletfizetéses hatók STERNBERG-nél Bul. Reg. Fe

* Hadiárvaház részére szükséges 30 liter friss tehéntej, ajánlatokat kérünk az igazgatóságához benyújtani. Párisi Sylvá (Schlauch-tér) 1. Elnökség.

Nagy őszi vásár kalap és udivatárunk LÉNGYELN

Nyulszőr kalapok (a legjobb márkájú) Lei 2
Gyapjú és loden kalapok — — — Lei 2
Eso kabátok (Gummj) — — — Lei 2
Atmeneti kabátok — — — Lei 2
Női és férfi bőrkétyük — — — Lei 2
Cerna flor férfi harisnyák (divat minták) Lei 2
Vászon zsebkendők — — — Lei 2
Pyjama garnitúrák — — — Lei 2
Női boka védő — — — Lei 2

Selyem nyakkendők a legújabb mintákban meglepő olcsón

Raktáron levő kész ruhatár inget és nadrágot mi elfogadható árban értékesítünk.

Apróhirdetés egy szó ára 4 Lei. Vas-tag betűvel 8 Lei. Legkisebb hirdetés 10 szög 40 Lei.

Levelezés

Brd. Abbazia. Egész város nevében jelentem, összes fiatal és fiatalabb és öreg nők nehezen nélkülözik, hiányzik negyediknek és harmadiknak. Másodiknak nem. Érti?

OKTATÁS

Zonosorát tanítók kezdőknek, ugyanott gyakorolni is lehet. Cim a kiadóban. 3174H

Angol hölgy, Miss Mac-master, ismét fogad tanítványokat. Ertekezhetni délután 6 óráig Str. Oltenia (Csengeri-utca) 4 alatt 3325

Zonosorát ad akadémiai módszerrel kezdők és haladóknak. Cim Hegedüs Hirlapirórában. 3327

LAKÁS

Lakócsere. II. emeleten lévő fürdőszoba, 4 szobás lakásmat elcserélném csekély ráfizetéssel a városban bárhol lévő hivatali helyiségnek megfelelő földszintes 4 szobásért. Ajánlatokat kérem Hegedüs Hirlapirórába „Hivatal” jellegre. 3309H

Egy vagy 2 szobás lakást, esetleg bútorozott szobát kis családnak keresek. Cim a kiadóban. 3299

Egyszoba, konyha, mellékhelyiségekkel, butorral, vagy anélkül, lelépéssel átadó. Str. Porumbelului (Galam-u.) 11. 3315

Csinosan bútorozott különbejárattal szoba azonnali kiadó. Str. Pasteur (Kórház-u.) 63. Ny

ELLÁTÁS

Két iskolásfiú teljes ellátást kaphat uricáládánál, a Gojdu Liceum és Kereskedelmi iskola közelében. Cim a kiadóban. 3302

Alkalmazás

Munkások és tanulóleányok felvételnek Pelican borilekgyárba. Strada Pictorial Grigorescu (Mészáros-utca) No. 4.

Falura tisztességes leány szobaleánynak kerestetik. Árva polgár leány előnyben. Cim Kereszties Bella: Ciula-Kalatamare, Jud. Cojocna. 3298

Diesel motorunkhoz vas-munkás motorkezelőt keresek. Ajánlatokat fizetési feltételekkel jelölve kérek. Személyesen jelentkezők előnyben részesülnek. Mogyorós-malom, Tulka. Szalonta mellett. 3319

Tisztességes minden (esetleg bejáró) szakácsnő keres. Szántóné, Str. Mărășești (Vecsey-utca) 8. 3321

Irodal tisztviselő, regátbeli román, állást keres. Cím a Hegedüs Hirlapirórába ker. 3306H

Német vagy magyar kisasz-zony (esetleg bejáró) 5 éves fiúcskához felvétetik. Vidor Manó, Strada Marești (Lázár Vilmos-u.) 1. 3317

Ügyes kiszolgálónő, lehetőleg papír szakmában jártas, felvétetik Vidor könyvkereskedésben. 3318

Család kertész, ki konyhakerthez ért, október 1-re felvezet közele tanyára Klór Str. Caragiale (Nyárfa-u.) Jelentkezés vasárnap délelőtt. 3330

Könyvszekrényt keresek megvételre, lehetőleg sima díctáblából. Cim a Hegedüs Hirlapirórában. 3328

Adás-Vétel

3 drb gyönyörű antik go-belin, 1 méter hosszú és 80—60 cm széles, eladó. Str. Plevnei (Timár-utca) 8. sz. 3207

Eladó 410 magán, bér és kisebb házak 30,000-tól 8,000,000-ig. Házhelyek szőlők, földbirtokok. Toma Józsefnél 9—12-ig, 3—6-ig Str. Tache Ionescu (Körös-utca) 4. 3227H

Francia könyveket megvételre keresek. Cim Hegedüs Hirlapirórába. 3144H

Eladó 296 beköltözhető ház, szőlők és földek kedvező fizetéssel. Weisz Gizi, Str. Matei Basarab (Nyomda-utca) 4. 3291

Olcsó kávépótlék

nem az, mely csak árban látszólag olcsó. A minőség és kiadóság adják meg az áru értékét. Ezen szempontokból a „valódi Franck”-ol* már évtizedek óta előnyösen ismerik a világon mindenütt.

* a kávédarálóval.

A Dréher-Haggenmacher

Nagyváradai Sörgyár r-t.

legújabb világos sör specialitása

„Őszi Sör”
mindenütt kapható.

MEINL pörkölt-kávé naponta friss érkezik a WURST-céghez
Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut)

Gyakorlott

réz- vagy bronzművesek felvételnek a

„Lumina” Esztétizmus R.-T.-nál,
Timișoara IV. Strada 91. Jólire (Cörög-utca) 9. szám.

Autóújarat Nagyszalontával.

Fél 12 órakor indul az Alexandrii (Teleki)-utcaról az autobus Szalontára. Vissza indul reggel 7 óra 15 perckor. — Menetidő 1 óra, díj személyenként 80 lei.

Jegyeket a Hegedüs Hirlapiróda árusít. Telefon 4-58.

Eladó központban szép uriház kintőn karban háromszobás és egy kétszobás lakással. Háromszobás lakás mellékhelyiségekkel elfoglalható. Ertekezhetni Kortsmáros Lászlónál Str. I. C. Bratianu 22. (Szaniszló-utca). 3313

Eladó gazdálkodónak vagy péknek való magánház nagy telkekkel, kerttel sütőke-mencével azonnal beköltözhető háromszobás lakással. Ertekezhetni Kortsmáros Lászlónál, Str. I. C. Bratianu 22. (Szaniszló-utca). 3312

Eladó, kiadó, csere lakását 24 óra alatt elintézem. Weisz Gizi, Str. Matei Basarab (Nyomda-u.) 4. 3292

Eladó 5 hold szőlő (beültetve három hold) jó lakással, vincellérakkal, istállóval, kuttal, kaszálóval városi határban. Ertekezhetni Kortsmáros Lászlónál, Str. I. C. Bratianu 22. (Szaniszló-utca). 3314

Házak eladók. Házeladás megbízásokat vállalkunk. — **Kölcsonk** megvásárolunk. Magánpenzeket jutalékkal kihelyezünk. Adásvételi R.-t Parcul Traian 12. Ertesítés délután. 405

Lekvárnak berecenai szilva házhoz szállítva előjegyezhető. Str. Cosub (Szalár-utca) 9. 3324

Komplett ebédlő, háló és konyhabutor olcsón eladó. Str. Páci (Béke-u.) Sonnenfeld telep. Speibenwein.

Kerestetik első szörmeeladó

önálló, aki románul ír és beszél, jó megjelenésű és egy bukaresti szörme-céget méltóképpen tud képviselni. — Fényképet és bizonyítványt küldjenek az ajánlkozók

Annoncen Expedition D. Adania

Bucuresti, Strada Sărinădar 4.

Eladó: Ötszobás magánház nagy udvar és kerttel, átadó, 800,000; négy és háromszobás, az egész elfoglalható; Újvárosban négyszobás, fürdőszobás magánház, nagy udvarral, átadó; Str. Oltenia (Csengeri-u.) háromszobás magánház 200,000; Bul. Reg. Ferd. (Rákóczi-u.) mellett ötszobás magánház kerttel 650,000; Str. Pasteur (Kórház-u.) három lakásos, átadó három szoba, fürdőszobával. Házak, telkek, szőlők, földbirtokok.

Csapó, Str. Szitaroveszky 7.

A kolozsvári Czell sörfőzde világos „URSUS” söre a közönség legkedveltebb itala. Össze nem tévesztendő más gyártmányu „CZELL” elnevezésű sörökkel, mert csak az

„URSUS”

elnevezésű sör az eredeti és közkedvelt,
Kolozsvári-Monostori sör!

Nyomatott Sonnenfeld Adoli R.-T. körirógőpén.